Ohje vastaanottokeskuksissa toimiville terveydenhoitajille – rokotusohjelma ja BCG-rokotukset

Ohjeita tuberkuliinikoetta ja BCG-rokotusta varten löytyy **Rokottajan käsikirjasta**, joka löytyy seuraavalla osoitteella: www.ktl.fi, Oppaat ja kirjat, Rokottajan käsikirja

Lain mukaan turvapaikanhakija, jonka anomus on vielä käsittelyvaiheessa, on oikeutettu sairaanhoitopalveluihin vain ensiavun luonteisissa tilanteissa. Ennalta ehkäisevänä terveydenhoitona rokotukset eivät kuulu näiden palvelujen piiriin. **Suomesta turvapaikkaa hakevien lasten ja raskaana olevien naisten kohdalla tehdään poikkeus;** heille, samoin kuin kiintiöpakolaisille, kaikille turvapaikan saaneille ja muille maahanmuuttajille tarjotaan mahdollisuus saada suomalaisen käytännön mukainen rokotussuoja.

Maahanmuuttaja ei välttämättä itse tiedä, mitä rokotuksia hän tai hänen lapsensa on saanut. Jos taustatiedot ovat puutteellisia, yksilöllinen rokotusohjelma on laadittava siten, että varmistetaan ainakin perussuojan saavuttaminen. Mikäli tiedetään länsimaiden ulkopuolelta tulevan turvapaikanhakijan saaneen rokotuksia, voidaan olettaa käytetyn WHO:n EPI-ohjelmaa (ks.Rokottajan käsikirjan taulukko taulukko 18). Vaikka EPI-ohjelma toteutuu jo varsin hyvin, eivät läheskään kaikki ole perusrokotuksin suojattuja. Yksilökohtaisten tietojen puuttuessa tai epäiltäessä saatujen rokotteiden laadun olevan huono, on rokotusohjelmaa lähdettävä rakentamaan alusta ikään kuin henkilö ei olisi rokotteita saanutkaan. Epäselvissä tapauksissa voidaan harkita tetanus- ja difteriavasta-aineiden mittausta. KTL:n rokoteosastolta, puh. (09) 4744 8243, arkisin klo 9-12, voi kysyä eri maiden virallisten rokotusohjelmien aikatauluista. Rokottamattomat lapset saatetaan rokotusohjelmaa nopeuttamalla (ks. taulukko 16) yleisen rokotusohjelman piiriin.

Jos BCG-rokotusarpea ei löydy (Suomen ulkopuolella rokotetuilla yleensä vasen olkavarsi, harvemmin oikea olkavarsi tai reisi), on ensin tehtävä tuberkuliinikoe Mantoux´n tekniikalla (ks. BCG-rokote), jotta selvitetään, että rokotettava ei ole jo saanut tuberkuloositartuntaa. BCG-rokotus annetaan vain niille alle seitsemänvuotiaille, joilta ei löydy BCG-arpea ja joilla tuberkuliinikokeen tulos on negatiivinen (< 5 mm).

Vastaanottokeskuksen terveydenhoitaja huolehtii yhteistyössä paikallisen terveyskeskuksen tai erikoissairaanhoidon kanssa tuberkuliinikokeen tekemisestä ja tarvittaessa BCG-rokotuksen antamisesta. Oman alueen toimintakäytäntö on syytä selvittää, sillä Mantoux-testaus ja BCG-rokottamiset pyritään keskittämään alueellisesti. Tuberkuliinikokeen lisänä tai vaihtoehtotestinä voidaan käyttää IGRA (Interferon Gamma Release Assay) testiä. Käytäntö voi vaihdella alueittain; uusi valtakunnallinen testien käyttöä koskeva ohje valmistuu vuoden 2008 aikana.

Suomessa syntyvät turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten lapset kuuluvat tuberkuloosin riskiryhmään ja saavat BCG-rokotuksen synnytyssairaalassa. Lapsen rokotustarve selvitetään ja merkitään äitiyskorttiin jo äitiysneuvolassa.